

Lyrische Lente : liederen en gedichten uit het middeleeuwse Europa / gekozen en toegel. door W.P. Gerritsen ; vert. door Willem Wilmink ; met transcripties van de melodieën door C. Vellekoop. - Amsterdam : Bert Bakker, 2000. - 354 p. : ill., muz. ; 20 cm.
ISBN 90 351 2205- 4 Prijs: € 17,92

'Het is een bont gezelschap dat in dit boek zijn opwachting maakt', schrijft Wim Gerritsen in zijn inleiding bij *Lyrische Lente*. En inderdaad, de gedichten die in dit boek bij elkaar gebracht zijn, komen uit alle landen van West-Europa en zijn vertaald uit het Latijn, uit het Occitaans, het Frans, het Galicisch-Portugees, het Italiaans, het Duits, het Nederlands, het Engels, het Welsh en het Iers, ofwel: uit vrijwel alle belangrijke talen van de vroege West-Europese lyriek. De gedichten zijn hoofs, wulps, lief, devoot, kunstig en simpel. Wat ze verbindt is niet alleen, zoals Gerritsen schrijft, hun gemeenschappelijke achtergrond van gedeelde betekenissen en waarden, maar ook de hand van kiezer en vertaler. Hoe bont ook, de gedichten zijn niet uitgezocht op spectaculaire effecten en evenmin is teruggegrepen op het betonnen repertoire van school-bloemlezingen. Door het hele boek heen is de adem voelbaar van twee meesters die de oude lyriek opnieuw tot leven brachten. Met als methodisch programma de persoonlijke voorkeur, komen de belangrijkste genres en auteurs van de West-Europese lyriek aan bod. De bundel bevat gedichten die als hoogtepunten te beschouwen zijn van wat er in West-Europa van 1100 tot 1400 aan lyrische poëzie geschreven werd.

Alle gedichten zijn voorzien van een inleiding die context én uniciteit van de tekst in kort bestek duidelijk maakt. Twaalf teksten gaan bovendien vergezeld van een melodie in modern notenschrift en het boek is voorzien van een korte, informatieve bibliografie en een register.

Samensteller en vertaler hebben het zich niet gemakkelijk gemaakt. Willem Wilmink vertaalde de gedichten met zoveel mogelijk handhaving van het oorspronkelijke metrum of zelfs met de oorspronkelijke regellengte, en met het oorspronkelijke rijmschema, en dat moet af en toe een bovenmenselijke inspanning zijn geweest. Natuurlijk komt er wel eens een rijmwoord voor dat net niet helemaal past in zijn omgeving, maar veel vaker vindt de vertaler ingenieuze oplossingen, die des te meer bewondering wekken omdat ze niet opvallen. Zo natuurlijk klinkt het slot van het refrein van het beroemde Egidiuslied uit het Gruuthuse-handschrift van omstreeks 1400

Wie jou graag zagen,
zij zullen vragen,
waarom iemand zo jong sterven moet.
Maar wat God wil, noem dat maar goed.

waarbij de laatste regel ineens een slag opstandiger klinkt dan het schokschouderend gebod tot gelatenheid in het oorspronkelijke lied: 'Mar wat God wille, elc neimt vor goet'. De natuurlijke toon die Wilmink weet te vinden, spreekt helemaal niet vanzelf, want het hele gedicht is gebouwd op maar vier rijmklanken, waarvan de derde in strofen én refrein voorkomt. Een eerbetoon aan 'Il miglior fabbro', de veertiende-eeuwse dichter, noemt de inleiding deze trouw aan de formele virtuositeit van het voorbeeld. De moderne maker staat stevig naast de schaduw van zijn grote voorganger.

Het is jammer dat er niet wat meer geld, of aandacht, is besteed aan de buitenkant van de bundel. De pocket blijft niet open liggen en de omslag is een rommeltje. Maar voor wie door die slonzige buitenkant heen kijkt, ligt hier een juweel van een boek.

Clara Strijbosch

Medioneerlandistiek : een inleiding tot de Middelnederlandse letterkunde / onder red. van Ria Jansen-Sieben, Jozef Janssens, Frank Willaert. - Hilversum : Verloren, 2000. - 345 p. : ill. ; 24 cm. - (Middeleeuwse studies en bronnen, ISSN 0929-9726 ; dl. 69)
ISBN 90-6550-613-6 Prijs: € 23,-

In 1975 lanceerde Wim Gerritsen in zijn kritische bespreking van Knувelders literatuurge-